

**2. NACRT prijevoda
službeno usvojene metodologije**

Ministarstvo okoliša
Republika Češka
Vršovicka 65, 100 10 Prag 10
www.env.cz

**Strateška procjena utjecaja na okoliš
regionalnih razvojnih koncepata**

Svezak 1: Metodologija

Autori:

Suradnici:

Vanjski komentari:

U ime sponzora:

Odobrio:

(Imena pogledati u originalnom engleskom tekstu.)

Sadržaj:

1. UVOD	5
1.1. Cilj i svrha Metodologije.....	5
1.2. Područje primjene Metodologije	5
1.3. Ključne referentne točke.....	6
1.4. Obvezna jačina Metodologije	6
2. ZAKONODAVNI OKVIR ZA STRATEŠKU PROCJENU UTJECAJA NA OKOLIŠ U REPUBLICI ČEŠKOJ.....	7
2.1. Integracija briga za okoliš u razvojne politike u Europskoj uniji	7
2.2. Strateška procjena utjecaja na okoliš koncepata regionalnog razvoja u Češkoj	7
2.3. Pristup informacijama i sudjelovanje javnosti	8
3. NAČELA UČINKOVITE STRATEŠKE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ KONCEPATA REGIONALNOG RAZVOJA.....	9
3.1. Osnovne preporuke za SEA koncepata regionalnog razvoja	9
3.2. Opseg SEA potrebno je definirati na temelju zahtjeva EIA Zakona (br. 244/1992 Coll) i problematika kojom se koncept bavi	9
3.3. SEA treba provesti istovremeno s izradom koncepta	10
3.4. SEA tim treba imati jasno definiran položaj i mandat u okviru procesa planiranja ..	10
3.5. Predlagatelj koncepta mora osigurati odgovarajući pristup informacijama i mogućnosti za sudjelovanje javnosti	11
3.6. Ministarstvo okoliša pruža temeljit i proceduralni nadzor SEA procesa	12
3.7. Informacije prikupljene od SEA i njezinog praćenja nakon odluke (<i>post-decision</i>) trebaju se koristiti kod daljnje razrade ili ažuriranja koncepta.	12
4. TIPIČNI PROCEDURALNI KORACI PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ KONCEPATA REGIONALNOG RAZVOJA.....	13
5. LITERATURA	26

Terminologija

Aarhus konvencija	UN/ECE konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u donošenju odluka i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša
Zakon br. 106/1999 <i>Coll.</i>	Zakon br. 106/1999 <i>Coll.</i> , o slobodnom pristupu informacijama
Zakon br. 123/1998 <i>Coll.</i>	Zakon br. 123/1998 <i>Coll.</i> , o pravu na informacije o okolišu
Zakon br. 129/2000 <i>Coll.</i>	Zakon br. 129/2000 <i>Coll.</i> , o regijama (regionalni sustav)
Zakon br. 244/1992 <i>Coll.</i>	Zakon br. 244/1992 <i>Coll.</i> , o SEA u tekstu Zakona br.132/2000 <i>Coll.</i>
Zakon br. 248/2000 <i>Coll.</i>	Zakon br. 248/2000 <i>Coll.</i> , o podršci regionalnom razvoju
CR	Republika Češka
EC SEA direktiva	Direktiva br. 2001/42/EC Europskog parlamenta i Vijeća za procjenu utjecaja određenih planova i programa na okoliš
EU	Europska unija
Utjecaji na okoliš	Utjecaji na okoliš, uključujući utjecaje na biološku raznolikost, javnost, zdravlje ljudi, faunu, floru, tlo, klimatske učinke, kulturno bogatstvo (uključujući arhitekturno i arheološko bogatstvo), krajolik i njihove međusobne odnose. Utjecaji na okoliš uključuju također učinke na postizanje održivog razvoja kako je definirano državnom politikom o okolišu Republike Češke.
MoE	Ministarstvo okoliša
Javnost	Jedna ili više fizičkih ili pravnih osoba, i njihovih udruženja, organizacija ili grupa kako je navedeno u Čl. 2 Aarhus konvencije
Zainteresirana javnost	Javnost koje se tiče, ili će se vjerojatno ticati, ili koja ima interes u donošenju odluka kako je definirano u Čl. 2 Aarhus konvencije
Planer	Osoba ili institucija odgovorna za izradu koncepta ili plana korištenja zemljišta
Predlagatelj	Javno nadležno tijelo koje dostavlja koncept ili plan korištenja zemljišta na službeno odobrenje
Koncepti regionalnog razvoja	Dokumenti o regionalnom razvoju (politike, strategije, programi i planovi), to jest sljedeći programski dokumenti: <ul style="list-style-type: none">• Strategija regionalnog razvoja (izrađena u skladu s Čl. 5 češkog Zakona o podršci regionalnom razvoju),• Državni program regionalnog razvoja (izrađen u skladu s Čl. 6 češkog Zakona o podršci regionalnom razvoju),• Programski dokumenti za korištenja EU strukturnih fondova u Republici Češkoj (izrađeni na temelju

propisa EC-a br. 1260/99 i Čl. 15-18 češkog Zakona o podršci regionalnom razvoju);

- Programi regionalnog teritorijalnog razvoja (izrađeni u skladu s češkim Zakonom o podršci regionalnom razvoju)

SEA	Strateška procjena utjecaja na okoliš (<i>strategic environmental assessment</i>)
SEA tim	Osoba ili institucija koja provodi stratešku procjenu utjecaja na okoliš
SEA dokumentacija	Dokumentacija o utjecajima na okoliš predloženog koncepta
TPD LTU	Dokumentacija regionalnog teritorijalnog planiranja izrađena u skladu s Čl. 35 Zakona br. 129/2000 <i>Coll.</i> i Zakona br. 50/1976 <i>Coll.</i> (kako su izmijenjeni i dopunjeni)

(Napomena prevoditelja: Kratice su ostavljene na engleskom jeziku.)

1. UVOD

1.1. Cilj i svrha Metodologije

Metodologija strateške procjene utjecaja na okoliš konceptata regionalnog razvoja (u daljnjem tekstu: Metodologija) pokrenuta je vladinom uredbom br. 682 od 12. srpnja 2000. o Strategiji regionalnog razvoja Republike Češke. Metodologijom su osigurane upute o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš (SEA) konceptata regionalnog razvoja koje uključuju programske dokumente za buduće korištenje EU strukturnih fondova u Republici Češkoj i regionalnu teritorijalnu plansku dokumentaciju izrađenu u skladu sa Zakonom br. 50/1976 Coll.¹

Izrada Metodologije započeta je na temelju:

- Stajališta o SEA Ministarstva okoliša izdanog za Strategiju regionalnog razvoja Republike Češke,
- Vladine uredbe br. 682 od 12. prosinca 2000. kojom se zahtijeva izrada SEA metodologije za koncepte regionalnog razvoja,
- Vladine uredbe br. 38 od 10. siječnja 2001. o ažuriranoj državnoj politici o okolišu kojom se zahtijeva provedba ažurirane državne politike o okolišu (njezini ciljevi, prioriteti i zadaci) u svim relevantnim politikama i djelatnostima odjela.

1.2. Područje primjene Metodologije

Metodologija je izrađena za sljedeće dokumente regionalnog razvoja (u daljnjem tekstu koncepti):

- Strategiju regionalnog razvoja, izrađenu u skladu s Čl. 5 češkog Zakona o podršci regionalnom razvoju,
- Državni program regionalnog razvoja, izrađen u skladu s Čl. 6 češkog Zakona o podršci regionalnom razvoju² i
- Programske dokumente za buduće korištenje EU Strukturnih fondova u Republici Češkoj, izrađenih u skladu s Propisom EC-a br. 1260/99 i Čl. 15 – 18 češkog Zakona o podršci regionalnom razvoju³

Poglavlje 5. Metodologije fokusira se na dokumentaciju regionalnog teritorijalnog planiranja izrađenu u skladu s češkim Zakonom o planiranju korištenja zemljišta (*land-use*) i građenju. Metodologija se može dobrovoljno koristiti kod procjene programa regionalnog razvoja izrađenih u skladu s Čl. 9 Zakona br. 248/2000 Coll. ili drugih konceptata (npr. strategije razvoja gradova, općina i mikroregija). Procjena tih programskih dokumenata posebice se preporuča ako služe za izradu projekata i programa koji će iziskivati sufinanciranje od EU fondova.⁴

¹ *kako je dopunjen i izmijenjen te u skladu s Čl. 35 Zakona br. 129/2000 Coll.*

² *Obveza za procjenom utjecaja na okoliš ovog programskog dokumenta utvrđena je Zakonom br. 244/1992 Coll.*

³ *Obveza za procjenom utjecaja na okoliš ovog programskog dokumenta utvrđena je Čl. 41 Propisa EC-a br. 1260/99 i Zakonom br. 244/1992 Coll.*

⁴ *Obveza za procjenom utjecaja tih programskih dokumenata bit će uvrštena u češko zakonodavstvo nakon preuzimanja zahtjeva Čl. 2(a) Direktive EC-a o procjeni utjecaja određenih planova i programa na okoliš. Iskustvo stečeno tijekom dobrovoljne provedbe metodologije može se iskoristiti kod nacrtu optimalnog sustava procjene tih programskih dokumenata.*

1.3. Ključne referentne točke

Metodologija se temelji na:

- Zahtjevima EIA Zakona br. 244/1992 *Coll.*, u tekstu Zakona br. 132/2000 *Coll.*
- Zahtjevima o procjeni utjecaja na okoliša djelovanja EU strukturnih fondova sadržanih u Čl. 41 Propisa EC-a br. 1260/99 i u relevantnim metodičnim preporukama Europske komisije,^{5,6}
- Zahtjevima Zakona o slobodnom pristupu informacijama (br. 106/1999 *Coll.*) i Zakona o pristupu informacijama o okolišu (br. 123/1998 *Coll.*),
- Zadacima utvrđenima Državnom politikom o okolišu Republike Češke⁷,
- Zadacima utvrđenima Državnim programom o zaštiti prirode i krajolika Republike Češke,⁸
- Zadacima utvrđenima Planom djelovanja (*action plan*) što se tiče zdravlja i okoliša Rep. Češke⁹
- Obvezama koje proizlaze iz činjenice da je Češka potpisala UN/ECE konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u donošenju odluka i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša,
- Lekcijama naučenima iz SEA dokumenata o regionalnom razvoju u Rep. Češkoj i iz SEA dokumenata o regionalnom razvoju u odabranim državama članicama EU-a i OECD zemljama.¹⁰

1.4. Obvezna jačina Metodologije

Metodologijom su date obvezne upute za SEA proces i prateće preporuke za predlagatelje koncepata navedene u poglavlju 1.2. i za SEA timove.

Obvezne upute za SEA proces izdane su u okviru nadležnosti Ministarstva okoliša radi:

- Definiranja procesa savjetovanja s javnosti o konceptu i njegove SEA dokumentacije, i
- Procjene adekvatnosti SEA dokumentacije prilikom objavljivanja mišljenja o konceptu u skladu sa Zakonom br. 244/1992 *Coll.*

Prateće preporuke temelje se na praktičnom iskustvu tijekom procjene utjecaja na okoliš koncepata regionalnog razvoja. One nisu obvezne za predlagatelje programskih dokumenata.

⁵ Priručnik o planovima i programskim dokumentima za strukturne fondove 2000.-2006., DG XVI, 1999.

⁶ Priručnik o procjeni utjecaja na okoliš planova regionalnog razvoja i programa EU strukturnih fondova, DG XI, 1998.

⁷ Vidi točku III.2 češke vladine uredbe br. 38 od 10. siječnja 2001.

⁸ Vidi češku vladinu uredbu br. 415/1998

⁹ Vidi češku vladinu uredbu br. 810/1998

¹⁰ vidi Svezak 2. Smjernica «SEA o konceptima regionalnog razvoja u odabranim državama članicama EU-a i OECD zemljama»

2. ZAKONODAVNI OKVIR ZA STRATEŠKU PROCJENU UTJECAJA NA OKOLIŠ U REPUBLICI ČEŠKOJ

2.1. Integracija briga za okoliš u razvojne politike u Europskoj uniji

Integracija briga za okoliš u razvojne politike regulirana je na nekoliko razina u Europskoj uniji. Amsterdamski ugovor definira u svojem Čl. 6 obvezu integriranja zahtjeva o zaštiti okoliša u definiciju politika i aktivnosti Zajednice. Praktično ispunjenje tog zahtjeva periodički se procjenjuje na europskim sastancima na vrhu (i to, Cardiff 1998., Helsinki 1999. i Göteborg 2001.). Integracija problematike utjecaja na okoliš u sektorske politike nadalje je istaknuta u predloženom 6. programu djelovanja zaštite okoliša (*environmental action programme*) Europske zajednice¹¹ i u predloženoj Strategiji održivog razvoja Europske unije¹².

Pregovori o Direktivi Europskog parlamenta i Vijeća o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš okončani su 16. ožujka 2001. godine¹³. Ta je direktiva osnovna pravna norma kojom se reguliraju pitanja SEA u EU i relevantna je također za zemlje koje su zatražile pristup u EU. Procjena učinaka koncepata na ekološku stabilnost teritorija nadalje se zahtijeva Člankom br. 6 Direktive Vijeća 92/43/EHS o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (direktiva o staništima), tražeći procjenu učinka svih razvojnih koncepata koji mogu imati ozbiljni utjecaj na određena zaštićena staništa.

Procjena utjecaja na okoliš također se zahtijeva u okviru djelovanja EU strukturnih fondova. Okvirni zahtjevi za tom procjenom sadržani su u Čl. 41 Propisa EC-a br. 1260/1999 EU strukturnih fondova u programskom razdoblju od 2000. – 2006. Generalni direktorat (DG) za okoliš Europske komisije izradio je 1998. g. Priručnik o procjeni utjecaja na okoliš planova regionalnog razvoja i programa EU strukturnih fondova koji pruža daljnje upute za takve strateške procjene utjecaja na okoliš.

2.2. Strateška procjena utjecaja na okoliš koncepata regionalnog razvoja u Češkoj

SEA koncepata regionalnog razvoja regulirana je u češkom zakonodavstvu Člankom 14. Zakona o SEA-a¹⁴. Zakonom se zahtijeva da iznijeti i odobreni koncepti na razini središnjih državnih nadležnih tijeva na području energetike, industrije, transporta, agrikulture, gospodarenja otpadom, iskapanja i obrade sirovih materijala, rekreacije i turzima, kao i TPD LTU te Planovi gospodarenja vodama, moraju biti procijenjeni na temelju sljedećeg postupka:

¹¹ Šesti Program djelovanja zaštite okoliša Europske zajednice 2001-2010, COM(2001)31

¹² Strategija održivog razvoja Europske unije, COM(2001)264

¹³ Zajednički tekst Vijeća i Europskog parlamenta br. C5-0118-2001

¹⁴ Zakon br. 244/1992 Coll., u tekstu Zakona br. 132/2000 Coll.

Počevši od 1. siječnja 2002. ovaj zakon bit će promijenjen u Zakon br. 244/1992 Coll. o SEA razvojnih koncepata i programa, dok će novi Zakon br. 100/2001 Coll. od tog datuma stupiti na snagu za procjenu namjera (izgradnje, aktivnosti i tehnologije).

- Predlagatelj koncepta mora izraditi SEA koncepta. Općenito područje primjene dokumentacije o SEA koncepta (SEA dokumentacija) određeno je točkama C.III i C.IV Dodatka br. 3 EIA Zakona br. 244/1992 Coll.,
- Nacrt koncepta je, zajedno s dokumentacijom o utjecajima koncepta na okoliš, dostupan javnosti i otvoren za komentare u vremenskom razdoblju od 60 dana,
- Predlagatelj mora poslati nacrt koncepta izrađenog uzevši u obzir moguće komentare javnosti, mjerodavnom nadležnom tijelu (Ministarstvu okoliša), koje će dati svoje mišljenje o konceptu u roku od 30 dana od primitka nacrta koncepta,
- Stajalište o SEA objavljeno od strane Ministarstva okoliša treba biti dobiveno prije odobrenja koncepta.

Gore navedeni postupak obvezatan je za koncepte regionalnog razvoja koje su odobrila središnja državna nadležna tijela. Pojedini razvojni koncepti podneseni i odobreni na nižim državnim razinama, npr. razina regionalnih nadležnih tijela, ne moraju nužno biti procjenjeni u skladu sa Zakonom br. 244/1992 Coll., pod uvjetom da se ne traži nikakva podrška od prethodnog pristupa EU fondovima u okviru pratećih programa (PHARE i SAPARD).

2.3. Pristup informacijama i sudjelovanje javnosti

Koncepti regionalnog razvoja i njihova procjena utjecaja na okoliš podliježu Zakonu o slobodnom pristupu informacijama i Zakonu o pristupu informacijama o okolišu. Ti općeniti zahtjevi o pristupu informacijama i sudjelovanju javnosti trebaju biti dodatno razrađeni jer je Češka potpisala UN/ECE Konvenciju o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u donošenju odluka i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhus konvencija). Člankom 7. Konvencije definiraju se ključna načela učinkovitog sudjelovanja javnosti kod pripreme konceptata. Zahtjevi za aktivnim širenjem informacija o okolišu navedeni u Čl.5 također su relevantni za SEA (vidi Državni program ekološke edukacije i prosvjećivanja javnosti u Rep. Češkoj – Vladina uredba br. 232/1992).

3. NAČELA UČINKOVITE STRATEŠKE PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ KONCEPATA REGIONALNOG RAZVOJA

3.1. Osnovne preporuke za SEA koncepata regionalnog razvoja

Ključne karakteristike učinkovitog SEA postupka su: pravovremenost, integracija u izradu koncepta regionalnog razvoja i osiguravanje komentara od strane javnosti. Načela za učinkovitu stratešku procjenu utjecaja na okoliš mogu se definirati kako slijedi:

- Opseg SEA potrebno je definirati na temelju zahtjeva EIA Zakona (br. 244/1992 Coll.) i problematike kojom se koncept bavi,
- SEA treba biti provedena istovremeno s izradom koncepta,
- SEA tim treba imati jasno definirani položaj i mandat u okviru planskog procesa,
- Predlagatelj koncepta mora osigurati pravilan pristup informacijama i mogućnosti sudjelovanja javnosti,
- Ministarstvo okoliša osigurava temeljit i proceduralni nadzor SEA procesa.
- Informacije prikupljene SEA-om i njezinim praćenjem nakon donošenja odluke trebaju se koristiti kod daljnje razrade ili ažuriranja koncepta.

Prednosti SEA su maksimalizirane, kada se obavlja od samog početka do kraja procesa planiranja koncepta. Na taj se način koncept može kontinuirano poboljšavati, a mogući kasniji konflikti mogu se spriječiti. Ispravno povezivanje SEA s izradom koncepta vrlo je važno jer se time omogućava:

- Kontinuirana analiza osnovne dokumentacije za izradu koncepta i nadopuna stajališta o zaštiti okoliša, što treba uzeti u obzir u nacrtima radnih verzija koncepta,
- Kontinuirano podnošenje prijedloga za optimizacijom okoliša pojedinačnih alternativa koncepta,
- Minimaliziranje vremenskih zahtjeva za izradu SEA dokumentacije za koncept,
- Minimaliziranje gubitaka i radnog opterećenja koji proizlaze iz loše koordiniranog planiranja i SEA procesa.

U tom smislu, treba istaknuti da se SEA može obaviti čak i naknadno («*ex-post*») – nakon izrade koncepta. Međutim, taj je pristup znatno zahtjevniji stoga što podrazumijeva potrebu za dodatnim informacijama o konceptu, produženje ukupnog vremenskog roka potrebnog za izradu koncepta, itd. Sadašnje iskustvo iz Rep. Češke i zemalja članica EU dokazuje da je kasnije provođenje SEA puno zahtjevniji proces.

3.2. Opseg SEA potrebno je definirati na temelju zahtjeva EIA Zakona (br. 244/1992 Coll) i problematika kojom se koncept bavi

Opseg SEA za regionalne razvojne koncepte uvelike je predodređen prirodom problematike kojom se ti koncepti bave. Okvirni zahtjevi za koncepte regionalnog razvoja navedeni u Zakonu o podršci regionalnom razvoju traže od navedenih koncepata da:

- Opišu i procijene postojeću situaciju predmetnog područja, naročito što se tiče njegovih nedostataka i prednosti,
- Definiiraju strateške ciljeve za predmetno područje,
- Utvrde područje i zone kojima javna nadležna tijela trebaju posvetiti povećanu pažnju,
- Preporučite (u određenim slučajevima) skup mjera i aktivnosti, koje trebaju provesti mjerodavna javna administrativna nadležna tijela u opsegu njihove moći,
- Predložite proces praćenja praktične provedbe koncepta (u obliku provedbenog plana koncepta ili odluke koja ide uz prihvaćanje koncepta).

Na temelju gore opisanog sadržaja, općeniti opseg primjene SEA dokumentacije može se postaviti za koncepte regionalnog razvoja, što se razmjerno podudara sa zahtjevima češkog EIA zakona. SEA dokumentacijom treba se analizirati:

- Kvaliteta procjene trendova u razvoju kvalitete okoliša dodana sadašnjem razvoju zahvaćenog područja,
- Uvrštenje ciljeva zaštite okoliša¹⁵ utvrđenih za područje zahvaćeno konceptom,
- Podudaranje predloženih mjera s ciljevima zaštite okoliša zahvaćenog područja i s ograničenjima iskorištavanja područja, što je utvrđeno odobrenom planskom dokumentacijom za dotično područje,
- Utjecaje na okoliš posebnih aktivnosti (kada se predlažu u konceptu) u skladu sa zahtjevima Aneksa 3, dijela C. III Zakona br. 244/1992 Coll.,
- Predloženi sustav za provedbu koncepta i praćenje njegovih stvarnih utjecaja na okoliš tijekom njegove provedbe.

SEA konceptom mogu se predložiti djelomične alternative i izmjene dostavljenog koncepta, koje su prikladne sa stajališta njihovih utjecaja na okoliš. Preporuke koje proizlaze iz SEA moraju međutim poštivati svrhu i očekivani opseg primjene koncepta.

3.3. SEA treba provesti istovremeno s izradom koncepta

SEA koncepta daje njegovom predlagatelju informacije o mogućim utjecajima koncepta na okoliš i o mogućnostima njegove optimizacije s obzirom na okoliš. Te informacije mogu biti prezentirane predlagatelju koncepta u svim ključnim fazama izrade koncepta – od početka njegove izrade do trenutka njegovog podnošenja Ministarstvu okoliša za davanje mišljenja u skladu s Čl. 14 Zakona br. 244/1992 Coll. Stoga izrada SEA mora biti interaktivni proces koji predlagatelju koncepta pruža sljedeće informacije:

- Procjenu kvalitete opisa i ocjenu trendova u razvoju okoliša povezanog sa sadašnjim razvojem predmetnog područja,
- Procjenu jesu li ciljevi zaštite okoliše uvršteni u strateške ciljeve predmetnog područja,
- Procjenu o usklađenju strateških rješenja problematike predmetnog područja s ciljevima zaštite okoliša i s ograničenjima područja, što je utvrđeno odobrenom planskom dokumentacijom za dotično područje,
- Procjenu utjecaja na okoliš posebnih aktivnosti i projekata (ako su predloženi konceptom) u skladu sa zahtjevima Aneksa 3, dijela C. III Zakona br. 244/1992 Coll.,
- Procjenu sustava za praćenje stvarnih utjecaja koncepta i prijedlog o osiguranju njegove provedbe bez štete za okoliš.

3.4. SEA tim treba imati jasno definiran položaj i mandat u okviru procesa planiranja

¹⁵ Vidi ažuriranu Državnu politiku o okolišu Rep. Češke i relevantnu koncepciju i programske dokumente

Za učinkovitu SEA, nužno je jasno definirati položaj SEA tima u okviru planiranja koncepta i osvrta javnosti na isti. Osnovna pravila kod odabira SEA tima i definiranja njegovog položaja su:

- *Odabir odgovarajućeg SEA tima:* Na temelju praktičnog iskustva, čini se koristim da SEA izradi tim sastavljen od različitih stručnjaka za okoliš i predstavnika različitih ekoloških interesnih grupa (*environmetal stakeholders*). Voditelj SEA tima ili barem jedan od njegovih članova mora imati certifikat o stručnoj osposobljenosti za procjenu utjecaja na okoliš u skladu sa Zakonom br. 244/1992 Coll.
- *Sudjelovanje SEA tima u izradi koncepta:* U okviru SEA procesa, može doći do situacije kada planer koncepta i SEA tim imaju sasvim oprečna mišljenja o utjecaju koncepta na okoliš, o njegovim potencijalnim alternativama i o mogućnostima za njegovu optimizaciju s obzirom na okoliš (*environmental optimisation*). Planer koncepta odgovoran je za korištenje ili odbijanje preporuka koje daje SEA tim (odbijene preporuke moraju biti opravdane). Svi značajni komentari SEA tima, koji nisu uzeti u obzir tijekom izrade koncepta, moraju se opisati u SEA dokumentaciji.
- *Osiguranje protoka informacija:* Preporuča se da članovi SEA tima sudjeluju (kao promatrač) u radu planera koncepta. Takav dogovor olakšava SEA timu /pristup/ informacijama i argumente korištene tijekom pripreme koncepta. Istovremeno, sudjelovanje SEA tima omogućava kontinuirani prijenos i potkrepljenje komentara iz SEA procesa.

3.5. Predlagatelj koncepta mora osigurati odgovarajući pristup informacijama i mogućnosti za sudjelovanje javnosti

EIA Zakonom (br. 244/1992 Coll.) zahtijeva se da nacrt koncepta, zajedno s SEA dokumentacijom, bude objavljen i dostupan radi iznošenja komentara 60 dana prije njegovog prosljeđivanja Ministarstvu okoliša na davanje njihovog stajališta o SEA. Zahtjevi EIA Zakona dodatno su dopunjeni zahtjevima Zakona o slobodnom pristupu informacijama i Zakona o pristupu informacijama o okolišu.

Postojeća praksa u Rep. Češkoj i EU pokazuje da se sudjelovanje javnosti unutar SEA ne može odvojiti od njezinog sudjelovanja kod izrade koncepta. Zbog proceduralnih kao i praktičnih razloga, korisno je da postoji jedan sustav priopćavanja za javnost u okviru izrade koncepta kao i njegoa procjena sa stajališta utjecaja na okoliš.

Stoga se preporuča osigurati jedan sustav za sudjelovanje javnosti prilikom izrade koncepta i njegove SEA. Taj sustav treba osigurati:

- Pristup javnosti informacijama (u skladu sa Zakonima br. 106/1999 Coll. i 123/1998 Coll.),
- Aktivno informiranje (u skladu sa zahtjevima Zakona br. 144/1992 Coll. i okvirnih zahtjeva Aarhus konvencije),
- Konzultacije s građanima (u skladu sa zahtjevima Zakona br. 144/1992 Coll. i okvirnih zahtjeva Aarhus konvencije) i informiranje o tome kako se postupalo s komentarima i primjedbama javnosti.

3.6. Ministarstvo okoliša pruža temeljit i proceduralni nadzor SEA procesa

Ministarstvo okoliša pruža temeljit i proceduralni nadzor SEA procesa. Ministarstvo okoliša posebice:

- Utvrđuje obvezu procjene,
- Utvrđuje, u dogovoru s predlagateljem koncepta, sredstvo obavještanja i sudjelovanja javnosti.
- Ocjenjuje je li SEA proces ispravno primjenjen,
- Ocjenjuje kvalitetu SEA dokumentacije.

S obzirom na gore navedeno, treba kontaktirati Ministarstvo okoliša što se tiče svih obvezatnih kao i dobrovoljnih SEA primjena. Takva konzultacija može značajno povećati učinkovitost osiguranja procjene utjecaja koncepta na okoliš.

3.7. Informacije prikupljene od SEA i njezinog praćenja nakon odluke (*post-decision*) trebaju se koristiti kod daljnje razrade ili ažuriranja koncepta.

EIA Zakon br. 244/1992 Coll. zahtijeva da SEA dokumentacija sadrži prijedlog za praćenjem sustava koncepta nakon odluke.

Ovaj sustav mora poštovati činjenicu da je planiranje regionalnog razvoja postupni proces, koji se temelji na izradi i odobrenju koncepta, odabiru projekata i programa za njegovu provedbu, praćenje njegovih stvarnih utjecaja te započinjanju novog planskog ciklusa. SEA treba biti sastavni dio svih faza tog procesa planiranja. Stoga se napredak provedbe koncepta treba pratiti na određenim područjima, uključujući npr.:

- Pokazatelje koji karakteriziraju ispunjenje ciljeva zaštite okoliša tijekom provedbe koncepta, i
- Načela za EIA pojedinačnih projekata kojima se ostvaruje koncept.

Rezultati takvog praćenja trebaju se koristiti tijekom ažuriranja koncepta i njegove ponovne procjene sa stajališta utjecaja na okoliš ili, ovisno o slučaju, tijekom izrade i SEA dokumenata o posljedičnom ili novom programiranju.

4. TIPIČNI PROCEDURALNI KORACI PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ KONCEPATA REGIONALNOG RAZVOJA

Proceduralni koraci učinkovite SEA predloženi u ovom poglavlju odnose se na sljedeće koncepte:

- Strategiju regionalnog razvoja izrađenu u skladu s Čl. 5 Zakona br. 248/2000 Coll. i Državni program regionalnog razvoja izrađen u skladu s Čl. 6 Zakona br. 248/2000 Coll. i
- Programske dokumente za korištenje EU strukturnih fondova u Rep. Češkoj, izrađene u skladu s Propisom EC-a br. 1260/99, vezano uz metodične preporuke Europske komisije i Čl. 15-18 Zakona br. 248/2000 Coll.

SEA proces za gore navedene koncepte kreiran je s obzirom na uobičajene korake procesa planiranja regionalnog razvoja. U tim u vezi, nužno je istaći da SEA i sudjelovanje javnosti mogu biti obavljani naknadno (*as post-execrice*) (nakon što je SEA izrađena, a prije njezinog dostavljanja nadležnom tijelu za donošenje odluka). Takvo kasnije obavljanje SEA stvara, međutim, dodatne zahtjeve (dodatno vrijeme i financijski resursi potrebni su radi provođenja procjene) i manje je učinkovito nego ranije obavljanje SEA.

Proced. korak	Uobičajeni koraci procesa planiranja	Relevantni SEA koraci	Komunikacija s javnosti
Br. 1	Odluka o izradi koncepta	Odluka o SEA koncepta	Objavljivanje informacija o započinanju koncepta i njegove SEA
Br. 2	Imenovanje tima za planiranje i početak rada	Imenovanje SEA tima, odluka o opsegu SEA	Uvodni seminar za javnost
Br. 3	Analiza prethodnog razvoja relevantnog područja	Procjena obrade relevantne problematike utjecaja na okoliš u okviru analize prethodnog razvoja područja	Objavljivanje i iznošenje komentara
Br. 4	Prijedlog strateških ciljeva koncepta relevantnog područja	Postavljanje ciljeva zaštite okoliša i procjena njihove integracije u predložene strateške ciljeve područja	Objavljivanje i detaljno konzultiranje s javnosti
Br. 5	Prijedlog mjera relevantnog područja	Procjena implikacija na okoliš predloženih mjera	Objavljivanje i iznošenje komentara o prijedlozima
Br. 6	Prijedlog posebnih aktivnosti relevantnog područja	Procjena utjecaja na okoliš posebnih aktivnosti, ako su predložene	Objavljivanje i iznošenje komentara o prijedlozima
Br. 7	Prijedlog provedbe koncepta i praćenje njegovih stvarnih učinaka	Procjena predloženog sustava provedbe koncepta i praćenje njegovih stvarnih učinaka	Objavljivanje i iznošenje komentara o prijedlozima

Br. 8	Izrada konačnog nacrtu koncepta	Izrada SEA dokumentacije	Službeno objavljivanje i pregovori o nacrtu koncepta i SEA dokumentacije
Br. 9	Predaja pomno izrađenih dokumenata predlagatelju koncepta	Predaja SEA dokumentacije predlagatelju koncepta	Pohranjivanje i dostupnost konačnog nacrtu koncepta i SEA dokumentacije
Br. 10	Provedba koncepta i praćenje njegovih stvarnih učinaka	Praćenje stvarnih utjecaja koncepta na okoliš	Objava o provođenju procjene stvarnih utjecaja koncepta i moguća rasprava o njima

Proceduralni korak 1: Započimanje SEA

Korak procesa planiranja

Odluka o izradi koncepta.

Obvezne upute za SEA proces

Nadležno tijelo za planiranje osigurat će obveznu SEA za:

- Strategiju regionalnog razvoja Rep. Češke (izrađenu u skladu s Čl. 5 Zakona br. 248/2000 Coll.)
- Državni program regionalnog razvoja (izrađen u skladu s Čl. 6 Zakona br. 248/2000 Coll.) i
- Programске dokumente za korištenje EU strukturnih fondova u Rep. Češkoj (izrađeni u skladu s Propisom EC br. 1260/99 i Čl. 15-18 Zakona br. 248/2000 Coll.)

U slučaju dvosmislenosti, nadležno tijelo za planiranje obratit će se Ministarstvu okoliša, koje će odlučiti o nužnosti obavljanja SEA koncepta.⁽¹⁾

Prateće preporuke

Predlagatelji ostalih programa regionalnih teritorijalnih razvoja (dokumenti izrađeni u skladu s Čl. 9 Zakona br. 248/2000 Coll., ili Čl. 35, stavak c) Zakona br. 129/2000 Coll.) potiču se dobrovoljno procijeniti utjecaje na okoliš tih programskih dokumentata.⁽²⁾

Nadležno tijelo za planiranje može se obratiti Ministarstvu okoliša sa zahtjevom za preliminarnim:

- Komentarima o zahtjevu za koncept sa stajališta SEA,
- Okvirnim zahtjevom za onoga tko će izraditi (*elaborator*) SEA dokumentaciju i
- Definicijom zabrinute javnosti, koju se može konzultirati tijekom izrade zahtjeva za koncept (Ministarstvo okoliša ima na svojoj web stranici popis nevladinih neprofitnih organizacija, kod kojih se može očekivati povećana zabrinutost kod procjene utjecaja koncepta regionalnog razvoja). Taj se popis može iskoristiti kao jedan od mogućih osnova za kontaktiranje zabrinute javnosti.

Pojašnjenje

⁽¹⁾ *Ministarstvo okoliša je jamac sadržaja i postupka procjene utjecaja koncepta u skladu sa Zakonom br. 244/1992 Coll. Konzultiranje s Ministarstvom okoliša može značajno povećati učinkovitost Strateške procjene utjecaja na okoliš.*

⁽²⁾ *Primjer takve dobrovoljne procjene dat je u Dodatku br. 4, opisujući SEA predloženog programa razvoja Pilsen regije.*

Proceduralni korak 2: Odabir SEA tima i utvrđivanje detaljnog procesa SEA

Korak procesa planiranja Formiranje tima i započinjanje s radom, imenovanje onoga tko će izraditi koncept i SEA tima, te definiranje detaljnog procesa: izrada koncepta, procjena njegovih utjecaja na okoliš i osvrt javnosti.

Obvezne upute za SEA proces Nadležno tijelo za planiranje imenovat će SEA tim uzevši u obzir preporuke navedene u poglavlju 3.5. Nadležno tijelo za planiranje osigurat će da SEA tim:

- Obvezno ima slobodan pristup informacijama,
- Obvezno ima slobodan pristup svim komentarima,
- Može iznijeti preporuke onome tko će izraditi koncept.

Nadležno tijelo za planiranje i SEA tim usuglasit će se s Ministarstvom okoliša o sustavu objavljivanja i osvrta javnosti na koncept i SEA dokumentaciju. Sustav objavljivanja i osvrta javnosti na koncept poštuje zahtjeve Čl. 14 Zakona br. 244/1992 Coll., udovoljava zahtjevima Zakona br. 106/1999 Coll. i Zakona br. 123/1998 Coll.

Prateće preporuke Nadležno tijelo za planiranje, SEA tim i Ministarstvo okoliša mogu odrediti detaljni sustav objavljivanja i osvrta na koncept i SEA dokumentaciju na temelju Dodatka br. 2 ove metodologije.⁽³⁾

Nadležno tijelo za planiranje i SEA tim mogu organizirati seminar za javnost, o prijedlozima javnosti o prijedlogu zahtjeva za konceptom, zahtjeva za SEA i sustava komunikacije.

Pojašnjenje ⁽³⁾ *Postojeća praksa SEA u Rep. Češkoj kao i u EU pokazuje kako nije primjereno razdvajati sudjelovanje javnosti u Strateškoj procjeni utjecaja na okoliš od njezinog sudjelovanja u izradi koncepta. Postojanje jednog sustava komuniciranja s javnosti tijekom izrade koncepta kao i tijekom njegove SEA korisno je sa proceduralnog kao i praktičnog gledišta.*

Proceduralni korak 3: Procjena analitičkog dijela koncepta

Korak procesa planiranja Razrada analitičkog dijela koncepta kojim se opisuje i ocjenjuje sadašnje stanje predmetne regije/sektora, te karakteriziranje njegovih slabosti i jačih strana, potencijala i prijetnji (SWOT analiza).

Obvezne upute za SEA proces SEA tim procjenit će kvalitetu informacija o okolišu u analitičkom dijelu koncepta. ⁽⁴⁾ Tijekom te analize SEA tim fokusirat će se prvenstveno na:

- Analizu situacije i razvoja okoliša u predmetnoj regiji/sektoru uključujući također procjenu ekološke stabilnosti dotičnog zemljišta, i
- Analizu glavnih izglednih problema za okoliš u predmetnoj regiji/sektoru, naglašavajući razvojne trendove – uvjerljivost opisa jačih strana i slabosti, potencijala i prijetnji s gledišta situacije okoliša.

SEA tim prosljedit će rezultate takve procjene i odgovarajućih preporuka onome tko će izraditi (*elaborator*) koncept. Preporuke koje nisu razmotrene u nacrtu koncepta opisane su u SEA dokumentaciji kao popratne informacije za nadležno tijelo koje daje odobrenje.

Prateće preporuke Rezultati te procjene dokumentiraju se i objavljuju putem sustava za komuniciranje s javnosti (vidi proceduralni korak br. 2). Dokumentacijom SEA tima bit će osigurano uvrštenje svih zaprimljenih komentara i prijedloga u popratnu dokumentaciju za SEA koncepta.

Pojašnjenje ⁽⁴⁾ *Kvalitativna procjena problema utjecaja na okoliš u sagledavanju prošlog razvoja dotičnog sektora/regije (s naglaskom na glavne razvojne trendove i očekivane probleme) predstavlja temeljnu početnu točku za izradu SEA dokumentacije.*

Proceduralni korak 4: Procjena predloženih ciljeva zaštite okoliša za regiju/sektor

Korak procesa planiranja

Prijedlog strateških ciljeva za predmetnu regiju/sektor.

Obvezne upute za SEA proces

SEA tim odredit će – u svrhu procjene – ciljeve zaštite okoliša za određenu regiju/sektor.

SEA tim procijenit će opseg razmatranja ciljeva zaštite okoliša za određenu predmetnu regiju/sektor u okviru procjene strateških ciljeva koncepta.⁽⁷⁾

SEA tim predat će rezultate te procjene i preporuke s tim u vezi onome tko izrađuje koncept. Preporuke SEA tima mogu obuhvaćati djelomična različita rješenja koncepta, ako razrada takvih rješenja služi svrsi. Preporuke koje nisu uzete u obzir u nacrtu koncepta opisane su u SEA dokumentaciji kao osnovne informacije o daljnjem procesu za nadležno tijelo za planiranje i nadležno tijelo za davanje odobrenja.

Prateće preporuke

Ciljevi zaštite okoliša mogu biti u obliku općenitih ciljeva koji opisuju poželjne trendove u zaštiti okoliša, ili konkretnih ciljeva koji detaljno specificiraju poželjno stanje okoliša u jasno definiranom vremenskom razdoblju, za koje je napravljen procjenjeni koncept (vidi Dodatak br. 1).

U tijeku definiranja ciljeva zaštite okoliša za predmetnu regiju/sektor, SEA tim će koristiti prvenstveno:

- Postojeće i razrađeno zakonodavstvo o zaštiti okoliša,
- Državnu politiku o zaštiti okoliša i relevantne dokumente (npr. Državni program očuvanja prirode i zaštite krajolika, Plan djelovanja što se tiče zdravlja i okoliša u Rep. Češkoj, Nacionalni program pripreme Češke za pristup EU – Poglavlje o okolišu, programima poboljšanja kvalitete zraka i obvezatnim graničnim vrijednostima za kvalitetu zraka u skladu sa Zakonom o zraku, strategijom održivog razvoja, ako je izrađena za određenu predmetnu regiju/sektor i granične vrijednosti u skladu sa Zakonom br. 114/1992 Coll., o očuvanju prirode i zaštiti krajolika, itd.),
- Procjenu stanja okoliša i njegov očekivani razvoj na određenom području, te njegove očekivane razvojne trendove (vidi proceduralni korak br. 3)
- Ograničenja za korištenje zemljišta utvrđena u odobreno dokumentaciji teritorijalnog planiranja za određeno područje,
- Izlazne podatke prethodnih i srodnih SEA te analiza njihovih stvarnih utjecaja na okoliš.

Rezultati te procjene dokumentiraju se i objavljuju putem sustava za komunikaciju s javnosti (vidi proceduralni korak br. 2). SEA tim će osigurati uvrštenje svih zaprimljenih komentara u popratnu dokumentaciju za SEA koncepta.

Pojašnjenje

⁽⁷⁾ Taj zahtjev proizlazi iz uredbe češke vlade br. 38 od 10. siječnja 2001. o ažuriranoj češkoj državnoj politici o okolišu.

Proceduralni korak 5: Procjena predloženih mjera

Korak procesa planiranja

Prijedlog mjera za predmetnu regiju/sektor.

Obvezne upute za SEA proces

SEA tim će procijeniti predložene mjere sa stanovišta njihove usklađenosti s ciljevima zaštite okoliša za predmetnu regiju/sektor i s ograničenjima korištenja zemljišta utvrđenima odobrenom dokumentacijom teritorijalnog planiranja za određeno područje.

SEA tim predat će rezultate te procjene i preporuke s tim u vezi onome tko izrađuje koncept. Preporuke SEA tima mogu obuhvaćati djelomična različita rješenja koncepta, ako razrada takvih rješenja služi svrsi. Preporuke koje nisu uzete u obzir u nacrtu koncepta opisane su u SEA dokumentaciji.

Prateće preporuke

SEA tim treba izraditi tu procjenu na temelju zajedničkog rada tima za pronalaženje rješenja. Tabele koje poboljšavaju razumljivost procjene (vidi Dodatak br. 3 ove Metodologije) mogu se učinkovito koristiti kod pripreme pojedinačnih preporuka. Kod pupunjavanja tablica kao takvih, mogu se koristiti različiti simboli ili verbalne ocjene – detalji o procjeni povećavaju se kako odmiče razrada koncepta (npr. kvantificirane prognoze).

Rezultati te procjene dokumentiraju se i objavljuju putem sustava za komunikaciju s javnosti (vidi proceduralni korak br. 2). SEA tim će osigurati uvrštenje svih zaprimljenih komentara i prijedloga u popratnu dokumentaciju za SEA koncepta.

Pojašnjenje

Preliminarnu procjenu utjecaja koncepta treba obaviti uz pomoć procjene podudarnosti predloženog koncepta s ciljevima zaštite okoliša predmetne regije/sektora. Stoga se ocjena preliminarnih verzija koncepta – do trenutka kada teritorijalna planiranja (projections) pojedinačnih aktivnosti i projekata budu mogla biti jasno definirana – temelji na procjenjivanju predloženih mjera sa stanovišta ispunjenja ciljeva zaštite okoliša za predmetnu regiju/sektor (vidi proceduralni korak br. 4).

Takva procjena omogućava periodično analiziranje općenite podudarnosti radnih verzija koncepta s konceptualnim zahtjevima za zaštitu okoliša. Rezultati procjene svake verzije koncepta trebaju biti zabilježeni. Uvjeti za daljnju razradu koncepta, kao i olakšavajuće i kompenzacijske mjere, koje u osnovi mogu biti

predložene kao preporuke za preformuliranje zadane verzije koncepta, mogu se periodički preporučiti u okviru navedenih procjena.

Proceduralni korak 6: Procjena predloženih specifičnih aktivnosti

Korak procesa planiranja Prijedlog specifičnih aktivnosti za predmetnu regiju/sektor. (Ovaj korak obavlja se samo u slučaju kada se konceptom predlažu specifične aktivnosti – projekti i aktivnosti s očiglednim teritorijalnim planiranjima.)

Obvezne upute za SEA proces SEA tim će procijeniti utjecaje predloženih aktivnosti u skladu s Aneksom br. 3, dijela C.III Zakona br. 244/1992 Coll., uključujući izravne, neizravne, sekundarne, kumulativne, sinergijske, kratkoročne, privremene, dugoročne i trajne utjecaje:

- A. Utjecaje na stanovništvo (opasnosti za zdravlje, socijalne posljedice, ekonomske posljedice i poremećaj čimbenika blagostanja, itd.),
- B. Utjecaje na ekosustave, njihove komponente i funkcije (učinci na zrak i klimu, vodu, tlo, zemljište i mineralno okruženje, floru i faunu, ekosustave),
- C. Utjecaje na antropogeni sustav, njegove komponente i funkcije (utjecaji na građevine, arhitektonske i arheološke spomenike i druge rukotvorine, kulturne vrijednosti, vrijednosti nepokretne prirode – npr. lokalna tradicija, itd., geološke i paleontološke spomenike),
- D. Utjecaji na strukturu i funkcionalno korištenje područja (utjecaj na promet, infrastrukturni razvoj, estetske kvalitete područja i rekreacijsko korištenje krajolika),
- E. Ostali utjecaji (biološki učinci, buka i radijacijski utjecaji, ostali utjecaji na okoliš),
- F. Utjecaji širokih razmjera na krajolik (pogodnost lokaliziranja sa stanovišta opsega brige za okoliš (*environmental carrying-capacity*) područja, sadašnje i potencijalno konačno stanje opterećenja utjecaja na okoliš na područje – ukupno djelovanje svih prostornih učinaka i čimbenika).

SEA tim će predati rezultate te procjene i pripadajuće preporuke onome tko će izraditi koncept. Preporuke SEA tima uključivat će djelomična različita rješenja aktivnosti, ako izrada takvih rješenja služi svrsi. Preporuke koje nisu uzete u obzir u nacrtu koncepta opisane su u SEA dokumentaciji.

Prateće preporuke Rezultati te procjene dokumentiraju se i objavljuju putem sustava za komunikaciju s javnosti (vidi proceduralni korak br. 2). SEA tim će osigurati uvrštenje svih zaprimljenih komentara i prijedloga u popratnu dokumentaciju za SEA koncepta.

Pojašnjenje

Uz izradu koncepta koja je u tijeku i njegovih povećanih detalja, lakše je obaviti detaljnu procjenu utjecaja koncepta na područje u skladu s Aneksom br. 3, dijela c.III Zakona br. 244/1992 Coll. Konkretnan opseg procjene bit će izravno proporcionalan opsegu konkretnosti procjenjenog koncepta i iskustvu tima kritičara (reviewers). Najniži stupanj konkretnosti procjene bit će u slučaju općenito formuliranih namjera s nedefiniranim planiranjem zemljišta, npr. namjera «promoviranja razvoja industrijskih zona». Ostaje samo mogućnost navođenja potencijalnih negativnih učinaka izgradnje i rada industrijskih objekata na općenitoj razini. U suprotnom, najviši stupanj konkretnosti procjene moguć je u slučaju nedvosmisleno definiranih namjera s definiranim teritorijalnim planiranjem (npr. namjera «korištenja zračne luke u Planai za kombinirani rad»). Ovdje, na temelju konkretnog znanja o namjeri i području, utjecati na okoliš mogu se procijeniti polukvantitativno (vidi primjere u Dodatku br. 3). Stupanj konkretnosti SEA treba ovdje prestati. Kvantitativna procjena utjecaja (npr. nabranje aproprijacije zemljišta, određivanje emisija zagađivača zraka, određivanje opterećenosti bukom, itd.) treba se obaviti najkasnije tijekom EIA projekta.

Proceduralni korak 7: Procjena predloženog sustava za provedbu koncepta i praćenje njegovih stvarnih učinaka

Korak procesa planiranja Prijedlog procesa za provedbu koncepta, osiguravajući njegovu (institucionalnu, financijsku i pravnu) provedbu i sustav procjene stvarnih utjecaja koncepta. Ovaj se korak obavlja tijekom prijedloga provedbe plana koncepta ili u okviru prijedloga o odluci o prihvaćanju koncepta.

Obvezne upute za SEA proces SEA tim će procijeniti predloženi sustav provedbe koncepta i praćenje njegovih stvarnih utjecaja na okoliš.

SEA tim će predati rezultate te procjene i pripadajuće preporuke onome tko će izraditi koncept. Preporuke SEA tima uključivat će djelomična različita rješenja aktivnosti, ako izrada takvih rješenja služi svrsi. Preporuke koje nisu uzete u obzir u nacrtu koncepta opisane su u SEA dokumentaciji.

Prateće preporuke SEA tim treba orijentirati procjenu na:

- Definiciju pokazatelja praćenja (vidi Dodatak br. 5),
- Metodu praćenja stvarnih utjecaja koncepta na okoliš (izvori, prikupljanje podataka i pohrana, kontinuirana procjena) i objavljivanje redovitih (npr. godišnjih) izvještaja o rezultatima takvog praćenja,
- Prijedlog o institucijskom i financijskom osiguranju takvog praćenja, i
- Zadatke o promjeni ograničenja za korištenje zemljišta u odobrenoj teritorijalnoj planskoj dokumentaciji za dotično područje.

Rezultati te procjene dokumentiraju se i objavljuju putem sustava za komunikaciju s javnosti (vidi proceduralni korak br. 2). SEA tim će osigurati uvrštenje svih zaprimljenih komentara i prijedloga u popratnu dokumentaciju za SEA koncepta.

Pojašnjenje *Osnovna sastavnica SEA treba biti prijedlog sustava za praćenje stvarnih utjecaja koncepta i za osiguranje provedbe koncepta bez štete za okoliš (sustav upravljanja okolišem). Taj sustav tijekom provedbe koncepta treba osigurati sljedeće:*

- *Provedbu svih dogovorenih mjera zaštite okoliša u okviru provedbe koncepta*
- *Praćenje stvarnih utjecaja koncepta na okoliš.*

Procjena utjecaja koncepta na okoliš treba osigurati da i definiranje mjerodavnih institucija za praćenje utjecaja koncepta na okoliš čini sastavi dio provedbenog plana. Taj sustav mora također omogućiti praćenje kako pozitivnih tako i negativnih utjecaja na provedbu koncepta u svrhu procjene, ažuriranja i daljnje razrade koncepta (npr. u okviru paralelne procjene ili naknadne procjene).

Također, metode procjene utjecaja na okoliš projekata/programa za provedbu koncepta trebaju činiti sastavni dio sustava za praćenje stvarnih utjecaja koncepta. Taj sustav treba biti jasno povezan s

posljedičnom SEA (u slučaju programskih dokumenata) ili EIA (u slučaju projekata) ili posljedičnim ciklusom koncepta.

Izlazni podaci dobiveni praćenjem stvarnih utjecaja koncepta i komentari javnosti trebaju biti odgovarajuće pohranjeni i dostupni javnosti, stoga što pružaju vrijedne informacije kod izrade i procjene posljedičnih ili relevantnih konceptata.

Proceduralni korak 8: Sastavljanje SEA dokumentacije

Korak procesa planiranja

Izrada konačnog nacrtu koncepta.

Obvezne upute za SEA proces

SEA tim izradit će SEA dokumentaciju koja obuhvaća procjenu:

- Opisa i procjene trendova u razvoju kvalitete okoliša vezane uz sadašnji razvoj predmetne regije/sektora,
- Razmatranja ciljeva zaštite okoliša za predmetnu regiju/sector¹⁶ u prijedlogu strateških ciljeva koncepta,
- Sukladnosti predloženih mjera s ciljevima zaštite okoliša za predmetnu regiju/sector i s ograničenjima korištenja zemljišta u relevantnoj dokumentaciji teritorijalnog planiranja,
- Utjecaja predloženih aktivnosti na okoliš (ako su predložene konceptom) u skladu s zahtjevima Aneksa br. 3, dijela CIII zakona br. 244/1992 Coll.,
- Prijedloga sustava za provedbu koncepta i praćenje njegovih stvarnih utjecaja na okoliš.

SEA dokumentacija daje sveukupnu procjenu koncepta s gledišta utjecaja na okoliš i sažetak svih preporuka koje je SEA tim predao onome tko će izraditi koncept, a koji nije uzet u obzir u nacrtu koncepta. Dodaci SEA dokumentaciji sadrže također djelomičnu procjenu koncepta (vidi rutinske proceduralne korake br. 3 – 7) i navode komentare s analizom zaprimljenih komentara od strane javnosti.

¹⁶ *Vidi državnu politiku o okolišu Rep. Češke i koncepciju i programske dokumente s tim u vezi*

SEA tim će dostaviti SEA dokumentaciju nadležnom tijelu za planiranje, koje će osigurati njezino objavljivanje putem dogovorenog sustava za komunikaciju s javnosti (vidi proceduralni korak br. 2). U slučaju kada do objavljivanja nacrtu koncepta i SEA dokumentacije dođe u skladu s predloženim sustavom što prije kao u proceduralnim

koracima 3 – 7, krajnji rok za objavu i pregovaranje o SEA dokumentaciji bit će skraćen.

Nadležno tijelo za planiranje osigurat će analizu svih primljenih komentara. Navedena je analiza povezana s nacrtom koncepta u obliku popisa komentara.

Prateće preporuke

Važan element izrade SEA dokumentacije je osigurati razumljivost čak i za širu javnost. Dokumentacija mora sadržavati sažetak nestručnog karaktera, i preporuča se onima koji će je izraditi da objasne čitatelju, u sklopu uvodnih informacija, način izrade dokumentacije i metodu orijentacije u procjenjivačkim tablicama, dokumentaciji s kartama, grafikonima (ako se koriste).

Pojašnjenje

Cilj SEA je pružiti periodičke preporuke onima koji će izraditi koncept, tako da izrađeni koncept postane «korisnim za okoliš i bez problema». Glavni zaključci SEA trebaju biti opisani u SEA dokumentaciji.

SEA dokumentacija izrađuje se u skladu s formalnim zahtjevom Aneksa br. 3 dijela III i IV Zakona br. 244/1992 Coll. Dokumentacija treba dati sažetak pojedinačnih procjena i istaknuti one preporuke koje nisu uzete u obzir u nacrtu koncepta. SEA dokumentacija mora također specificirati mjere za prevenciju, uklanjanje, minimizaciju ili, ovisno o slučaju, kompenzaciju utjecaja na okoliš (npr. mjere teritorijalnog planiranja, tehničke mjere, kompenzacijske mjere i ostale mjere) i opisati sustav kojim se osigurava provedba koncepta bez štete na okoliš.

Proceduralni korak 9: Predaja SEA dokumentacije nadležnom tijelu za planiranje

<i>Korak procesa planiranja</i>	Priprema odluke nadležnog tijela za davanje odobrenja. Izrada konačnog nacrtu koncepta, njegovo predstavljanje, zajedno s SEA dokumentacijom, Ministarstvu okoliša, iznošenje stajališta Ministarstva okoliša, i odluka nadležnog tijela za davanje odobrenja.
<i>Obvezne upute za SEA proces</i>	<p>Nadležno tijelo za planiranje predat će koncept i SEA dokumentaciju Ministarstvu okoliša. Ministarstvo okoliša iznijet će svoje stajalište o nacrtu koncepta i o SEA dokumentaciji u skladu s Čl. 14, stavak 4 Zakona br. 244/1992 Coll. U svom će stajalištu Ministarstvo okoliša ocijeniti također proces izrade koncepta, naročito s obzirom na uvrštavanje zahtjeva za zaštitom okoliša u izradu koncepta i sudjelovanje javnosti.</p> <p>Stajalište Ministarstva okoliša, nacrt koncepta i SEA dokumentacija pohranjuju se u Ministarstvu okoliša i dostupni su za javnost temeljem zahtjeva Zakon br. 123/1998 Coll.</p>
<i>Prateće preporuke</i>	Stajalište Ministarstva okoliša i odluka o nadležnom tijelu za davanje odobrenja trebaju biti objavljeni u medijima i na internet stranicama Ministarstva okoliša i nadležnog tijela za planiranje. To se može napraviti također u informacijskom centru nadležnog tijela za planiranje (pod uvjetom da je takav informacijski centar oformljen).

Proceduralni korak 10: Praćenje stvarnih utjecaja koncepta na okoliš

<i>Korak provedbe koncepta</i>	Provedba koncepta i praćenje njegovih stvarnih učinaka.
<i>Obvezne upute za SEA proces</i>	Nadležno tijelo za planiranje osigurat će praćenje izvršenja koncepta u skladu s nacrtom provedbenog dijela i u skladu s uvjetima odluke Ministarstva okoliša.
<i>Prateće preporuke</i>	<p>Praćenje stvarnih utjecaja koncepta na okoliš u skladu s provedbenim dijelom koncepta i uvjetima odluke nadležnog tijela za davanje odobrenja, objavljivanje informacija.</p> <p>U slučaju ažuriranja koncepta – osiguravajući njegovu istovremenu procjenu sa stajališta utjecaja na okoliš u istom sustavu, koji se predlaže ovom Metodologijom (tj. slično kao u slučaju izrade novih konceptata s tom iznimkom da neki koraci mogu biti adekvatno izostavljeni – npr. kada strateški ciljevi ostanu nepromjenjeni).</p> <p>Objavljivanje informacija o izvršavanju koncepta i ispunjavanju uvjeta odluke nadležnog tijela za davanje odobrenja i o rezultatima praćenja stvarnih utjecaja koncepta na okoliš.</p>

5. LITERATURA

(Popis literature pogledati u engleskom tekstu.)